

Grote Bickersstraat 74
1013 KS Amsterdam

Postbus 247
1000 AE Amsterdam

t 020 522 54 44
f 020 522 53 33
e info@tns-nipo.com
www.tns-nipo.com

Rapport

Marktwerking in de energiesector

Remy Bleijendaal

F3175 | 3 september 2008

Inhoud

	Inleiding	1
1	Meerderheid tegen verkoop van aandelen Delta, Eneco, Essent en NUON	2
2	Nederlandse bevolking: overheid en energiebedrijven hebben financieel voordeel bij verkoop	5
3	Veranderen van energieleverancier leidt tot meer tevredenheid	7
4	Conclusie	9
	Bijlagen	
1	Onderzoeksverantwoording	
2	Tabellen	
3	Vragenlijst	
	<i>Inhoud figuren en tabellen</i>	
1	<i>Top drie energieleveranciers bestaat uit Essent, NUON en Eneco</i>	2
2	<i>Onder de PvdA-stemmers zijn de meeste tegenstanders te vinden van de verkoop van aandelen van de energiebedrijven Delta, Eneco, Essent en NUON</i>	3
3	<i>Wie heeft er volgens de Nederlander financieel voordeel bij de verkoop van de aandelen van de vier energiebedrijven Delta, Eneco, Essent en NUON?</i>	5
4	<i>Veranderen van energieleverancier zorgt vaker voor meer tevredenheid dan voor minder tevredenheid</i>	7
5	<i>Wegingstabel</i>	

Inleiding

Sinds 1 juli 2004 is het voor elke Nederlander mogelijk om te veranderen van energieleverancier. De SP heeft TNS NIPO opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren naar de vraag hoeveel Nederlanders van deze mogelijkheid gebruik hebben gemaakt en of ze tevreden zijn met hun keus.

De energiebedrijven Delta, Eneco, Essent en NUON staan onder controle van de overheid. De aandelen zijn eigendom van provincies en gemeenten. Veel van deze provincies en gemeenten willen deze aandelen verkopen. TNS NIPO heeft in opdracht van de SP onderzocht hoe de Nederlandse bevolking hier over denkt.

TNS NIPO heeft in de periode van 22 augustus tot en met 27 augustus in totaal 497 Nederlanders van 18 jaar en ouder ondervraagd.

De centrale onderzoeksvragen zijn:

- Hoeveel Nederlanders hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om over te stappen van energieleverancier? En zijn de overstappers meer tevreden met hun nieuwe of oude energieleverancier?
- Welk deel van de Nederlanders is voor- of tegenstander van de verkoop van aandelen van energieleveranciers door provincies en gemeenten? En wie heeft er volgens de Nederlandse bevolking voordeel bij deze verkoop?

1 Meerderheid tegen verkoop van aandelen Delta, Eneco, Essent en NUON

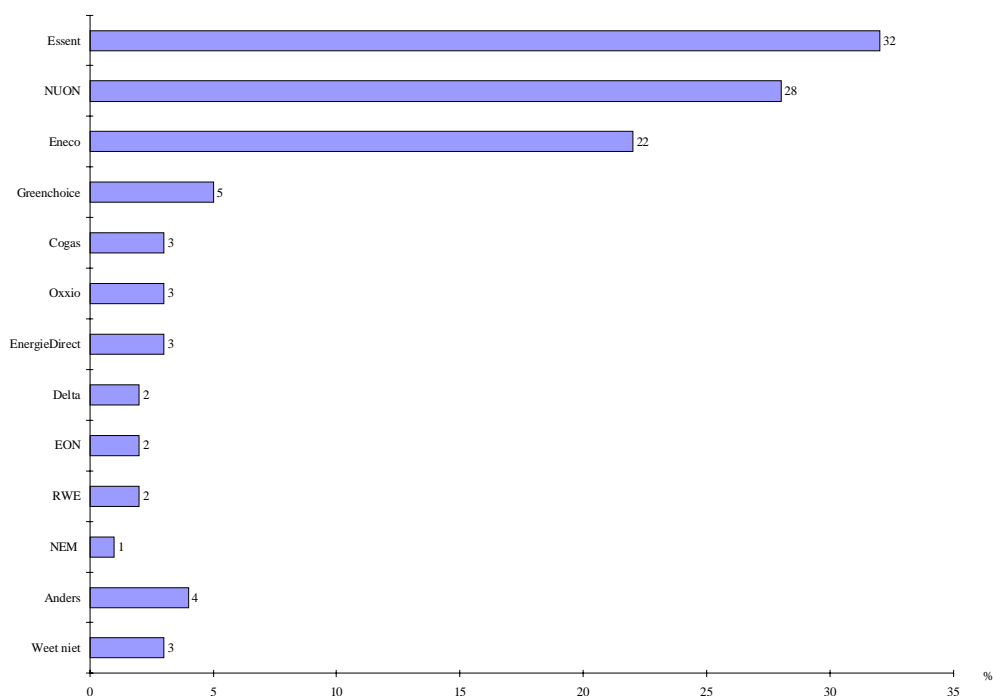
Essent, Nuon en Eneco grootste energieleveranciers

Veruit de populairste energieleveranciers zijn Essent, NUON en Eneco. Deze drie bedrijven leveren aan ruim acht op de tien Nederlanders energie.

---

1 | Top drie energieleveranciers bestaat uit Essent, NUON en Eneco

---

* De percentages tellen op tot in totaal 110%. Sommige mensen hebben verschillende leveranciers voor gas en elektriciteit.

Bron: TNS NIPO, 2008

De energiebedrijven Delta, Eneco, Essent en NUON staan onder controle van de overheid, de aandelen zijn eigendom van provincies en gemeenten. Veel provincies en gemeenten willen deze aandelen verkopen. Een meerderheid van de Nederlanders (56%) is tegenstander van dit plan. Slechts een op de zes Nederlanders (16%) is voorstander van deze verkoop. Ruim een kwart van de Nederlanders (28%) geeft aan geen mening te hebben of het niet te weten. Vooral de Nederlanders van 55 jaar en ouder zijn negatief over de verkoop van deze aandelen: 69% is tegenstander van de verkoop van de aandelen door de gemeenten en provincies.

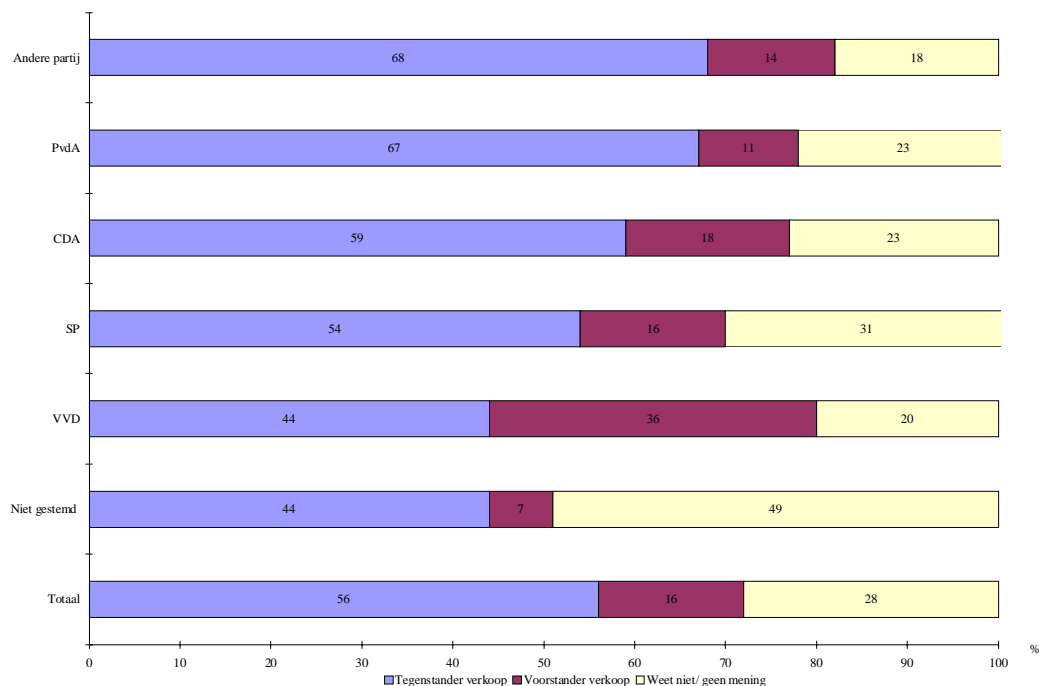
Meerderheid Nederlanders tegen verkoop aandelen Delta, Eneco, Essent en NUON

De invoering van marktwerking in de energiesector wordt door de Nederlandse bevolking positief beoordeeld en een meerderheid van de Nederlanders vindt dat marktwerking in deze sector moet worden gehandhaafd¹. Daarnaast heeft de invoering van marktwerking ervoor gezorgd dat er meer mensen tevreden zijn met hun huidige energieleverancier. Ondanks deze positieve geluiden is een meerderheid van de Nederlanders tegen verdere liberalisering van de energiesector. De mening van de SP-stemmers verschilt niet of nauwelijks van de gemiddelde Nederlander in deze kwestie: de meerderheid van de SP-stemmers (54%) is tegenstander van de verkoop van de aandelen van de energiebedrijven Delta, Eneco, Essent en NUON. Onder de PvdA-stemmers zijn de meeste tegenstanders te vinden: tweederde (67%) is tegen de verkoop.

---

2 | Onder de PvdA-stemmers zijn de meeste tegenstanders te vinden van de verkoop van aandelen van de energiebedrijven Delta, Eneco, Essent en NUON

Bron: TNS NIPO, 2008

---

¹ TNS NIPO, 3 september 2008. Marktwerking in de publieke sector.

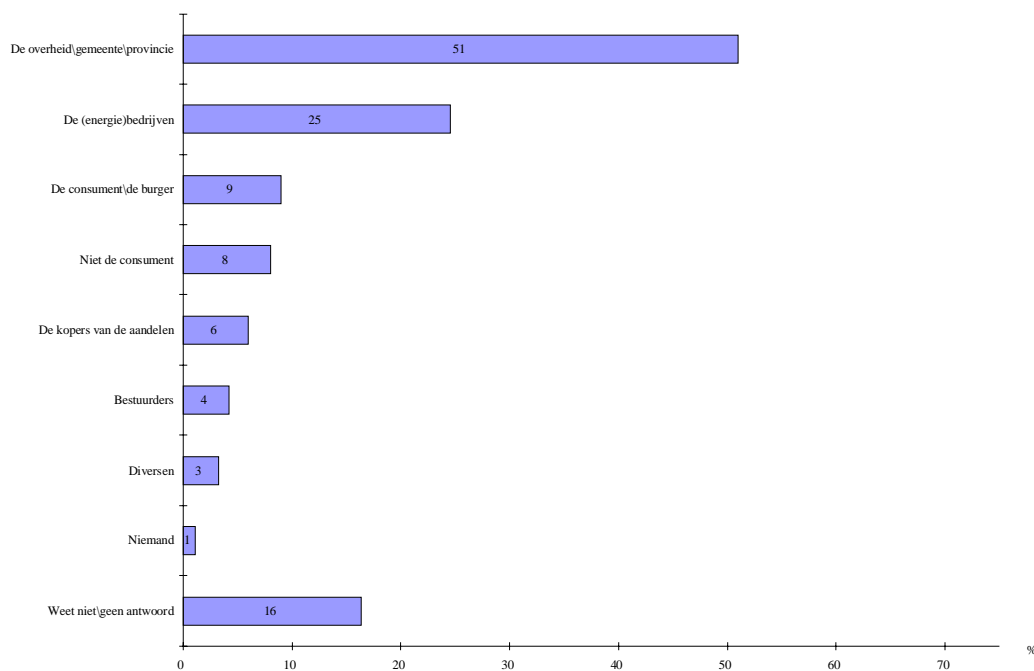
2 Nederlandse bevolking: overheid en energiebedrijven hebben financieel voordeel bij verkoop

Als je de Nederlandse bevolking vraagt wie er voordeel heeft bij de verkoop van de aandelen van deze energiebedrijven dan wordt de overheid (gemeenten en provincies) het vaakst genoemd (37% van de Nederlanders). Vervolgens noemt een kwart (25%) van de Nederlanders de energiebedrijven als partij die financieel voordeel hebben bij deze verkoop. Slechts een op de tien Nederlanders (9%) zegt dat de consument (de burger) hier financieel voordeel bij heeft, terwijl een bijna even grote groep Nederlanders (8%) juist aangeeft dat de consument er geen voordeel bij heeft.

---

3 / Wie heeft er volgens de Nederlander financieel voordeel bij de verkoop van de aandelen van de vier energiebedrijven Delta, Eneco, Essent en NUON?

Bron: TNS NIPO, 2008

3 Veranderen van energieleverancier leidt tot meer tevredenheid

Slechts een vijfde van de Nederlandse bevolking is van energieleverancier veranderd

Sinds 1 juli 2004 is het voor elke Nederlander mogelijk om te veranderen van energieleverancier. Ruim vier jaar later is slechts een op de vijf Nederlanders (21%) van energieleverancier veranderd. Driekwart van de Nederlanders (76%) is bij zijn oude energieleverancier gebleven.

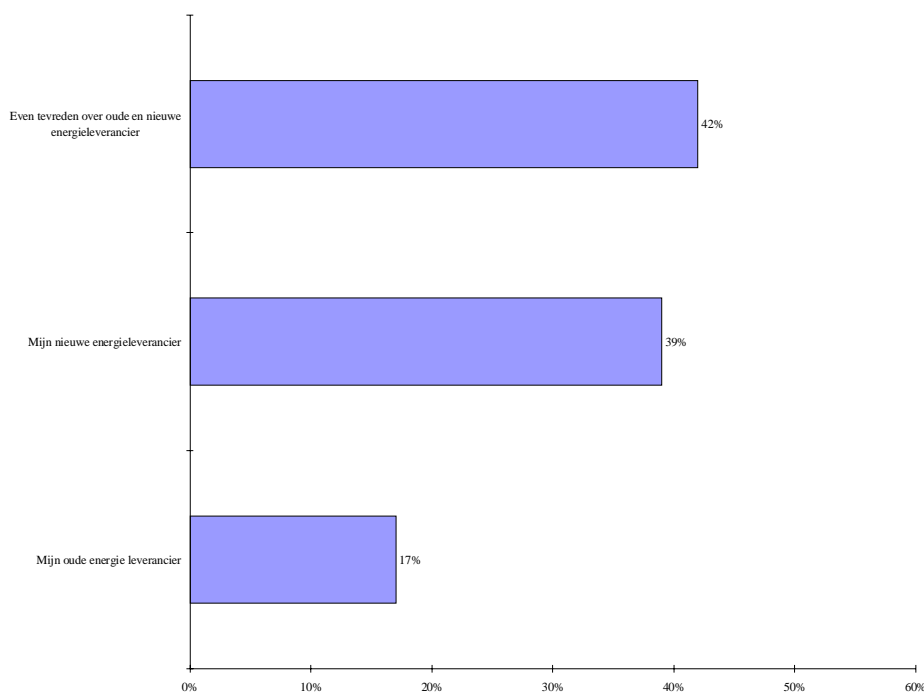
Veranderen van energieleverancier zorgt vaker voor meer tevredenheid dan voor minder tevredenheid

Het veranderen van energieleverancier zorgt vaker voor meer tevredenheid dan minder tevredenheid. Van de Nederlanders die zijn veranderd van energieleverancier is 39% meer tevreden over de nieuwe energieleverancier dan over de oude. Voor bijna een even grote groep Nederlanders heeft de wijziging niet tot een verbetering of verslechtering geleid: 42% is even tevreden over de nieuwe als de oude energieleverancier. Voor een op de zes Nederlanders pakt de wijziging niet goed uit: 17% is minder tevreden over de nieuwe energieleverancier dan over de oude.

---

4 | Veranderen van energieleverancier zorgt vaker voor meer tevredenheid dan voor minder tevredenheid

---

Bron: TNS NIPO, 2008

4 Conclusie

Veranderen van energieleverancier

- Slechts een op de vijf Nederlanders (21%) is sinds 2004 veranderd van energieleverancier.
- Het veranderen van energieleverancier zorgt bij Nederlanders vaker voor meer tevredenheid dan minder tevredenheid.
- Net als in 2004 zijn de drie grootste energieleveranciers Essent, NUON en Eneco.

Verkoop van aandelen van energiebedrijven Delta, Eneco, Essent en NUON door provincies en gemeenten.

- Een meerderheid van de Nederlanders is tegenstander van het plan om aandelen te verkopen van energiebedrijven.
- Volgens de Nederlandse bevolking hebben vooral de gemeenten, provincies en energiebedrijven financieel voordeel van de verkoop van aandelen.

Bijlagen

Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek vond plaats onder respondenten uit TNS NIPObase. TNS NIPObase is een database met ongeveer 200.000 respondenten die hebben aangegeven dat zij regelmatig willen meedoen aan onderzoek van TNS NIPO. Uit TNS NIPObase is een representatieve steekproef getrokken van 732 Nederlanders van 18 jaar en ouder. 497 respondenten hebben de vragenlijst online ingevuld, wat resulteert in een respons van 68%.

---

1 / Wegingstabel

		Ongewogen	Gewogen
Geslacht			
	Man	49,5%	49,1%
	Vrouw	50,5%	50,9%
Leeftijd			
	18-34	26,6%	26,6%
	35-54	38,6%	36,6%
	55 en ouder	34,8%	36,8%
Opleidingsniveau			
	Laag (LO, LBO VMBO)	30,0%	28,6%
	Midden (MBO, HAVO, VWO)	38,8%	40,6%
	Hoog (HBO, WO)	31,2%	30,6%
Stemgedrag TK 2006			
	CDA	18,5%	20,3%
	PvdA	20,3%	16,3%
	SP	12,3%	12,7%
	VVD	10,7%	11,3%
	Andere partij	17,7%	16,1%
	Niet gestemd	16,7%	18,9%

Bijlage 2 Tabellen

Tabel 1

	Totaal ondervraagden		Geslacht						Leeftijd						Hoogst genoten, al dan niet voltooide, opleiding					
			Man		Vrouw		18-34		35-54		55 en ouder		Laag (LO LBO VMBO)		Midden (MBO HA-VO VWO)		Hoog (HBO WO)			
			abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%		
Vr. 70: Bij welk energiebedrijf bent u klant?																				
Cogas -----	17	3	10	4	7	3	2	2	6	3	8	5	6	4	7	4	3	2		
Delta -----	12	2	5	2	7	3	1	0	5	3	7	4	8	5*	4	2	1	0		
Eneco -----	109	22	54	22	55	22	33	25	38	20	38	22	33	23	36	18	39	26		
EnergieDirect -----	14	3	8	3	6	2	4	3	5	3	5	3	2	2	8	4	4	2		
EON -----	9	2	4	1	5	2	1	1	3	2	4	2	3	2	3	1	3	2		
Essent -----	160	32	80	33	80	32	39	29	56	29	65	37	53	37	63	31	44	29		
Greenchoice -----	25	5	12	5	14	5	6	5	13	7	6	3	2	2*	12	6	11	7		
NEM (Nederlands Energie Maatschappij) -----																				
Maatschappij) -----	6	1	2	1	4	2	2	1	3	1	2	1	2	1	4	2	1	0		
NUON -----	141	28	69	28	72	29	31	24	67	35*	42	24	31	22*	58	29	51	34		
Oxxio -----	13	3	12	5*	2	1*	3	2	5	2	6	4	2	2	8	4	4	2		
RWE -----	8	2	5	2	3	1	1	1	5	3	1	1	1	1	6	3	1	1		
Anders -----	20	4	10	4	10	4	7	6	3	2*	9	5	7	5	10	5	3	2		
Weet niet -----	13	3	3	1*	10	4*	12	9*	-	-*	1	0*	2	2	6	3	5	3		
Totaal antwoorden --	547	110	272	112	275	109	143	109	211	110	194	112	152	107	226	112	169	111		
Herwogen aantal ----	497	100	244	100	253	100	132	100	192	100	173	100	142	100	202	100	152	100		
Totaal ondervraagden -----	497		246		251		132		182		183		149		193		155			

Vr. 80: In Nederland is het sinds 2004 mogelijk om over te stappen naar een ander energiebedrijf. Bent u zelf sindsdien van leverancier veranderd?

Ja -----	105	21	62	25*	43	17*	24	18	42	22	39	23	30	21	46	23	30	19
Nee -----	378	76	176	72	202	80	98	74	149	78	131	75	109	77	151	75	118	78
Weet niet/geen mening -----	14	3	6	2	8	3	10	8*	1	0*	3	2	3	2	6	3	5	3
Herwogen aantal ----	497	100	244	100	253	100	132	100	192	100	173	100	142	100	202	100	152	100
Totaal ondervraagden -----	497		246		251		132		182		183		149		193		155	

Gesteld aan : Vr. 80 Ja

Vr. 90: Over welke energieleverancier bent u het meest tevreden?

Mijn oude energieleverancier ---	18	17	6	10*	11	26*	2	10	6	14	9	23	8	28	8	17	2	6
Mijn nieuwe energieleverancier ---	41	39	25	40	17	39	8	33	20	47	14	35	10	33	17	37	14	48
Even tevreden over oude en nieuwe energieleverancier ---	45	42	30	49	14	33	13	57	17	39	15	37	11	36	21	46	13	43
Weet niet/geen mening -----	2	2	1	1	1	2	-	-	-	-	2	4	1	3	-	-	1	3
Herwogen aantal ----	105	100	62	100	43	100	24	100	42	100	39	100	30	100	46	100	30	100
Totaal ondervraagden -----	105		62		43		24		39		42		31		45		29	

* = Verschilt significant op 95% niveau

TNS NIPO - Amsterdam | Casi@Home | F3175-F3176 | Veldwerk augustus 2008

Herwogen op geslacht, leeftijd, opleiding, gezinsgrootte, regio en stemgedrag nov. 2006

Productiedatum: 3 september 2008

	Totaal ondervraagden		Geslacht						Leeftijd						Hoogst genoten, al dan niet voltooide, opleiding					
			Man		Vrouw		18-34		35-54		55 en ouder		Laag (LO LBO VMBO)		Midden (MBO HA-VO VWO)		Hoog (HBO WO)			
			abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vr. 100: De energiebedrijven Delta, Eneco, Essent en Nuon staan onder controle van de overheid, de aandelen zijn eigendom van provincies en gemeenten. Veel provincies en gemeenten willen deze aandelen verkopen. Bent u een voor- of tegenstander van de verkoop van deze aandelen?																				
Voorstander -----	77	16	40	17	37	15	21	16	35	18	22	13	14	10*	34	17	29	19		
Tegenstander -----	278	56	142	58	136	54	61	47*	98	51	119	69*	79	55	106	52	94	62		
Weet ik niet\geen mening -----	141	28	61	25	80	32	49	38*	59	31	32	19*	50	35*	62	31	29	19*		
Herwogen aantal ----	497	100	244	100	253	100	132	100	192	100	173	100	142	100	202	100	152	100		
Totaal ondervraagden -----	497		246		251		132		182		183		149		193		155			
Vr. 110: Wie heeft er volgens u financieel voordeel bij de verkoop van de aandelen van deze energiebedrijven?																				
De overheid\gemeente\provincie -----	237	48	126	52	111	44	60	46	95	49	82	47	62	43	99	49	76	50		
De consument\de burger -----	45	9	25	10	20	8	14	11	20	11	10	6	7	5	18	9	19	12		
De (energie)bedrijven	122	25	58	24	64	25	35	26	51	26	37	21	39	27	46	23	38	25		
Niet de consument ---	40	8	11	5*	28	11*	7	6	17	9	16	9	11	8	14	7	15	10		
Bestuurders -----	21	4	11	5	10	4	1	1*	11	6	9	5	6	4	6	3	10	6		
De kopers van de aandelen -----	29	6	16	7	13	5	6	5	8	4	15	9	4	3	7	3*	19	12*		
Niemand -----	6	1	5	2	1	0	3	2	1	1	2	1	2	2	-	-	3	2		
Diversen -----	17	3	9	4	8	3	4	3	9	5	4	2	2	2	6	3	9	6		
Weet niet\geen antwoord -----	81	16	34	14	47	18	25	19	28	15	28	16	27	19	42	21*	12	8*		
Totaal antwoorden --	598	120	295	121	303	120	156	118	241	125	202	116	160	112	238	118	200	132		
Herwogen aantal ----	497	100	244	100	253	100	132	100	192	100	173	100	142	100	202	100	152	100		
Totaal ondervraagden -----	497		246		251		132		182		183		149		193		155			

* = Verschilt significant op 95% niveau

Stemgedrag woensdag 22 november 2006

	Totaal ondervraagd		Totaal heeft gestemd		CDA		PvdA		SP		VVD		Andere partij		Niet gestemd	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vr. 70: Bij welk energiebedrijf bent u klant?																
Cogas -----	17	3	13	3	3	3	3	4	1	2	2	3	4	5	3	4
Delta -----	12	2	11	3	2	2	1	1	1	1	2	4	5	6	2	2
Eneco -----	109	22	82	22	22	22	7	9*	15	24	19	35*	18	22	24	25
EnergieDirect -----	14	3	11	3	2	2	3	4	2	3	1	2	2	3	4	4
EON -----	9	2	8	2	2	2	1	1	3	5	1	1	1	1	1	1
Essent -----	160	32	122	32	43	42*	28	35	21	33	12	20	19	24	32	34
Greenchoice -----	25	5	21	5	5	5	6	8	4	6	1	1	5	7	1	1
NEM (Nederlands Energie Maatschappij)	6	1	4	1	2	2	1	2	-	-	1	1	-	-	2	3
NUON -----	141	28	115	30	27	26	27	33	16	25	23	40*	23	29	24	26
Oxxio -----	13	3	13	3	2	2	4	5	-	-	3	5	3	4	1	1
RWE -----	8	2	4	1	-	-	1	1	3	5	-	-	-	-	3	3
Anders -----	20	4	12	3	4	4	4	5	1	1	2	3	2	2	5	5
Weet niet -----	13	3	7	2	-	-	2	2	2	3	-	-	3	4	3	3
Totaal antwoorden ---	547	110	422	110	115	113	88	109	68	108	66	116	85	106	104	111
Herwogen aantal -----	497	100	382	100	101	100	81	100	63	100	56	100	80	100	94	100
Totaal ondervraagd	497		395		92		101		61		53		88		83	

Vr. 80: In Nederland is het sinds 2004 mogelijk om over te stappen naar een ander energiebedrijf. Bent u zelf sindsdien van leverancier veranderd?

Ja -----	105	21	79	21	20	19	21	26	10	16	10	17	18	22	24	26
Nee -----	378	76	294	77	79	78	58	72	52	82	46	81	59	74	68	72
Weet niet/geen mening	14	3	10	3	2	2	1	2	2	3	1	2	3	4	2	2
Herwogen aantal -----	497	100	382	100	101	100	81	100	63	100	56	100	80	100	94	100
Totaal ondervraagd	497		395		92		101		61		53		88		83	

Gesteld aan : Vr. 80 Ja

Vr. 90: Over welke energieleverancier bent u het meest tevreden?

Mijn oude energieleverancier ----	18	17	12	16	3	13	2	11	3	30	3	34	1	7	4	19
Mijn nieuwe energieleverancier ----	41	39	34	43	7	35	9	41	4	36	4	38	11	59*	8	32
Even tevreden over oude en nieuwe energieleverancier ----	45	42	31	39	10	52	9	44	3	34	3	29	5	29	12	49
Weet niet/geen mening	2	2	2	2	-	-	1	4	-	-	-	-	1	4	-	-
Herwogen aantal -----	105	100	79	100	20	100	21	100	10	100	10	100	18	100	24	100
Totaal ondervraagd	105		83		16		26		9		10		22		20	

* = Verschilt significant op 95% niveau

Stemgedrag woensdag 22 november 2006

	Totaal ondervraagden		Totaal heeft gestemd		CDA		Pvda		SP		VVD		Andere partij		Niet gestemd	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vr. 100: De energiebedrijven Delta, Eneco, Essent en Nuon staan onder controle van de overheid, de aandelen zijn eigendom van provincies en gemeenten. Veel provincies en gemeenten willen deze aandelen verkopen. Bent u een voor- of tegenstander van de verkoop van deze aandelen?																
Voorstander -----	77	16	68	18*	18	18	9	11	10	16	20	36*	11	14	7	7*
Tegenstander -----	278	56	228	59*	60	59	54	67*	34	54	25	44	55	68*	41	44*
Weet ik niet/geen mening -----	141	28	87	23*	24	23	18	23	19	31	11	20	14	18*	46	49*
Herwogen aantal -----	497	100	382	100	101	100	81	100	63	100	56	100	80	100	94	100
Totaal ondervraagden	497		395		92		101		61		53		88		83	
Vr. 110: Wie heeft er volgens u financieel voordeel bij de verkoop van de aandelen van deze energiebedrijven?																
De overheid\gemeente\provincie -----	237	48	195	51*	52	51	41	51	32	50	29	52	41	51	34	36*
De consument\de burger -----	45	9	37	10	6	6	7	8	9	15	9	17	6	7	3	4
De (energie)bedrijven	122	25	87	23	19	19	15	19	23	36*	10	17	21	26	30	32
Niet de consument ----	40	8	34	9	8	8	7	9	1	2	4	8	13	16*	6	6
Bestuurders -----	21	4	21	5*	1	1	6	8	1	1	3	6	10	13*	-	-*
De kopers van de aandelen -----	29	6	28	7*	9	9	7	9	5	9	1	2	6	7	1	1*
Niemand -----	6	1	5	1	-	-	2	2	-	-	1	1	2	3	-	-
Diversen -----	17	3	15	4	6	5	3	4	3	5	1	2	1	2	3	3
Weet niet/geen antwoord -----	81	16	53	14*	19	19	11	14	4	6*	9	16	10	13	22	24*
Totaal antwoorden ---	598	120	475	124	120	118	100	123	78	123	67	120	110	137	100	106
Herwogen aantal -----	497	100	382	100	101	100	81	100	63	100	56	100	80	100	94	100
Totaal ondervraagden	497		395		92		101		61		53		88		83	

* = Verschilt significant op 95% niveau

Vr. 70: Bij welk energiebedrijf bent u klant?

	Totaal		Cogas		Delta		Eneco		EnergieDirect		EON		Essent	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vr. 80: In Nederland is het sinds 2004 mogelijk om over te stappen naar een ander energiebedrijf. Bent u zelf sindsdien van leverancier veranderd?														
Ja -----	105	21	5	32	1	10	13	12*	10	67*	3	38	26	17
Nee -----	378	76	11	68	11	90	95	87*	5	33*	5	62	131	82*
Weet niet/geen mening -	14	3	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2	2
Herwogen aantal -----	497	100	17	100	12	100	109	100	14	100	9	100	160	100
Totaal ondervraagden -	497		18		13		97		15		10		174	

Gesteld aan : Vr. 80 Ja

Vr. 90: Over welke energieleverancier bent u het meest tevreden?

Mijn oude energieleverancier -----	18	17	-	-	-	-	4	34	1	8	-	-	8	31
Mijn nieuwe energieleverancier -----	41	39	1	11	1	100	4	29	5	54	1	29	5	19*
Even tevreden over oude en nieuwe energieleverancier -----	45	42	5	89	-	-	5	37	4	38	2	71	12	47
Weet niet/geen mening -	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3
Herwogen aantal -----	105	100	5	100	1	100	13	100	10	100	3	100	26	100
Totaal ondervraagden -	105		6		2		12		11		3		26	

* = Verschilt significant op 95% niveau

Vr. 70: Bij welk energiebedrijf bent u klant?

	Greenchoice		NEM (Nederlands Energie Maatschappij)		NUON		Oxxio		RWE		Anders		Weet niet	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vr. 80: In Nederland is het sinds 2004 mogelijk om over te stappen naar een ander energiebedrijf. Bent u zelf sindsdien van leverancier veranderd?														
Ja -----	20	80*	6	100*	17	12*	13	93*	4	58*	8	41	1	4
Nee -----	5	20*	-	-*	120	85*	1	7*	3	42*	10	50*	7	51
Weet niet/geen mening -	-	-	-	-	4	3	-	-	-	-	2	8	6	44*
Herwogen aantal -----	25	100	6	100	141	100	13	100	8	100	20	100	13	100
Totaal ondervraagden -	22		7		136		16		8		20		13	

Gesteld aan : Vr. 80 Ja

Vr. 90: Over welke energieleverancier bent u het meest tevreden?

Mijn oude energieleverancier -----	2	9	2	27	1	7	2	15	-	-	-	-	-	-
Mijn nieuwe energieleverancier -----	11	56	1	15	4	25	8	67*	2	40	3	40	-	-
Even tevreden over oude en nieuwe energieleverancier -----	7	35	4	58	11	63	2	18	3	60	5	60	1	100
Weet niet/geen mening -	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Herwogen aantal -----	20	100	6	100	17	100	13	100	4	100	8	100	1	100
Totaal ondervraagden -	18		7		16		14		4		8		1	

* = Verschilt significant op 95% niveau

TNS NIPO - Amsterdam | Casi@Home | F3175-F3176 | Veldwerk augustus 2008

Herwogen op geslacht, leeftijd, opleiding, gezinsgrootte, regio en stemgedrag nov. 2006

Productiedatum: 3 september 2008

Bijlage 3 Vragenlijst

VRAAG 70**MEERVOUDIGE VRAAG**

Bij welk energiebedrijf bent u klant?
(maximaal 2 keuzen mogelijk in verband met gas en elektriciteit)

- 2 Cogas
- 3 Delta
- 4 Eneco
- 5 EnergieDirect
- 6 EON
- 7 Essent
- 8 Greenchoice
- 9 NEM (Nederlands Energie Maatschappij)
- 10 NUON
- 11 Oxxio
- 12 RWE
- 13 Anders
- 14 Weet niet

VRAAG 80

In Nederland is het sinds 2004 mogelijk om over te stappen naar een ander energiebedrijf. Bent u zelf sindsdien van leverancier veranderd?

- 1 Ja
- 2 Nee
- 3 Weet niet\geen mening

VRAAG 90

INDIEN [Q80 , 1]

Over welke energieleverancier bent u het meest tevreden?

- 1 Mijn oude energieleverancier
- 2 Mijn nieuwe energieleverancier
- 3 Even tevreden over oude en nieuwe energieleverancier
- 4 Weet niet\geen mening

VRAAG 100

De energiebedrijven Delta, Eneco, Essent en Nuon staan onder controle van de overheid, de aandelen zijn eigendom van provincies en gemeenten. Veel provincies en gemeenten willen deze aandelen verkopen. Bent u een voor- of tegenstander van de verkoop van deze aandelen?

- 1 Voorstander
- 2 Tegenstander
- 3 Weet ik niet\geen mening

VRAAG 110**OPEN VRAAG**

Wie heeft er volgens u financieel voordeel bij de verkoop van de aandelen van deze energiebedrijven?